

EU NIEUWSBRIEF AG&AI

Deze EU Nieuwsbrief AG&AI is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa. Het doorsturen van deze nieuwsbrief buiten deze doelgroep wordt niet op prijs gesteld. Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (desiree.victoria@ag-ai.nl) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief. Copyright berust bij het AG&AI. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

In deze EU nieuwsbrief:

FINANCIEEL TOEZICHT	2
SOLVENCY II	3
QIS5	4
LEVEL 2 IMPACT ASSESSMENT (AI)	8
OMNIBUS I EN OMNIBUS II RICHTLIJN	8
FINANCIELE, ECONOMISCHE EN SOCIALE CRISIS	10
CRD IV	11
CRISIS MANAGEMENT	12
AIFM RICHTLIJNEN	14
NIEUWE ONTWIKKELINGEN 'GENDER EQUALITY'	14
EUROPESE AGENDA	18

FINANCIËEL TOEZICHT

Op 22 september gaf het Europees Parlement met de steun van alle grote partijen groen licht aan de zes wetgevende initiatieven, die samen de basis vormen voor het nieuwe Europees toezichtstelsel. Dit pakket zal de manier waarop banken, financiële markten en verzekeringen worden gecontroleerd vanaf 2011 fundamenteel wijzigen. Er worden drie nieuwe Europese toezichthoudende autoriteiten (ETA's) opgericht, die de huidige toezichthoudende comités vervangen. Hun bevoegdheden zullen veel verder strekken dan de adviserende aard van het huidige systeem en dankzij een sterke herzieningsclausule is het mogelijk om hun bevoegdheden op termijn nog verder uit te breiden. Een Europees Comité voor systeemrisico's (ECSR) zal de risico-opbouw in de Europese economie controleren. Het nieuwe systeem moet een betere bescherming bieden om situaties, zoals het akkoord dat Nederland, België en Luxemburg voor het noodlijdende Fortis in ijltempo in een weekend sloten, te voorkomen. Tegelijkertijd moet het de Europese interne markt voor financiële diensten versterken en investeerders beter beschermen.

Een aantal lidstaten, vooral diegenen met grote financiële centra, wilden slechts een beperkte hervorming. De rapporteurs van het Europees Parlement waren echter verbeten voorstanders van een meer grondige hervorming. De huidige comités maken uiteindelijk plaats voor 'waakhonden' met de bevoegdheid om geschillen tussen nationale financiële toezichthouders op te lossen en om risicovolle financiële producten en activiteiten tijdelijk te verbieden. Als nationale toezichthouders niet optreden, kunnen de Europese toezichthouders beslissingen ook rechtstreeks aan financiële instellingen, zoals banken, opleggen om inbreuken op het EU-recht tegen te gaan. Daarnaast coördineren de ETA's het huidige systeem van colleges van nationale toezichthouders om toezicht uit te oefenen op grensoverschrijdende financiële instellingen. De Europarlementsleden hebben er ook voor gezorgd dat het Europees Comité voor Systeemrisico's (ECSR) snel en duidelijk kan communiceren. Het ECSR zal gemeenschappelijke indicatoren ontwikkelen om uniforme beoordelingen te kunnen maken van het risico van grensoverschrijdende financiële instellingen en om te kunnen bepalen welke soorten risico's zij nemen. Bij het geven van waarschuwingen of aanbevelingen over de risico-opbouw, zal het ECSR gebruik maken van een kleurenschema om het risiconiveau aan te geven. Om het ECSR vanaf zijn oprichting meteen zichtbaarheid en geloofwaardigheid te geven, zal de voorzitter van de ECB het ECSR de eerste vijf jaar voorzitten.

Zowel de ETA's als het ECSR zullen nog kunnen groeien als blijkt dat daar behoefte aan is. Vooral wat de ETA's betreft, hebben de Europarlementsleden ervoor gezorgd, dat de Commissie om de drie jaar verslag zal uitbrengen. Daarbij moet worden onderzocht of het wenselijk is om het afzonderlijke toezicht op banken, effecten en verzekeringen te integreren; of het passend is de autoriteiten naar één vestigingsplaats over te brengen; en of de ETA's verdere toezichthoudende bevoegdheden zouden moeten krijgen, met name over financiële instellingen met een pan-Europees bereik. Verder zijn de Europarlementsleden erin geslaagd om de democratische controle op het hele toezichtstelsel te verbeteren. Het Parlement zal de benoeming van de ETA-voorzitters kunnen tegenhouden en het krijgt inspraak bij de ontwikkeling van technische standaarden en uitvoeringsmaatregelen. De Commissie, de ETA's en het ECSR zullen de Raad kunnen vragen om een noodtoestand af te kondigen. Ook het Parlement zal de Raad dat kunnen vragen, door middel van resoluties en vragen.

Ondertussen wordt in Parijs, London en Frankfurt hard getimmerd om het nieuwe huis rond 1 januari 2011 klaar te hebben, met toegewijd personeel, waarvan sommigen door de nationale toezichthouders gedetacheerd zullen worden.

SOLVENCY II

voortgang toepassingsmaatregelen

De Solvency II Expert groep (SEG) heeft sinds eind vorig jaar tot en met half juli 2010, intensief vergadert over de concept-uitvoeringsmaatregelen die de Commissie voorstelt (zogenaamde Level 2 maatregelen). In totaal zijn veertig voorstellen de revue gepasseerd. De Commissie bundelt binnenkort al deze conceptuitvoeringsmaatregelen (na aanpassing door de Commissie, gebaseerd op alle commentaren van de lidstaten) voor een laatste informele discussieronde met de lidstaten en *stakeholders*. Eind oktober en waarschijnlijk ook daarna, zal de SEG deze dan nogmaals bespreken. Een officieel advies van het EIOPC wordt in het voorjaar van 2011 verwacht. Daarna gaan deze uitvoeringsmaatregelen naar het Europees Parlement en de Raad.

nieuw Level 2 advies van CEIOPSop

28 september bracht CEIOPS zijn advies uit over de te volgen methodologie bij het evalueren van de Solvency II equivalentie (CP nr. 82). De consultatie loopt tot 22 oktober. Er zijn momenteel geen andere lopende CEIOPS consultaties.

Meer informatie: <https://www.ceiops.eu/?id=1270>

voortgang Level 3 advies van CEIOPS over de actuariële richtlijnen

De actuariële richtlijnen die de FINREG groep van CEIOPS momenteel opstelt zullen de taken, die in artikel 48 van de Solvency II richtlijn worden neergelegd, verder uitwerken: dit slaat vooral op het berekenen van de technische provisies. De richtlijnen zullen niet-bindend zijn maar dit moet worden bevestigd in de aankomende Omnibus II richtlijn (zie verder).. Het is niet de bedoeling dat deze actuariële richtlijnen door CEIOPS opgemaakt de bestaande professionele standaarden zullen wijzigen. Zij zijn enkel bedoeld om Level 1 en 2 van de Solvency II richtlijn uit te werken. FINREG heeft daarom overlegd met de Groupe Consultatif, die het werk van CEIOPS zal reviseren. In sommige landen zullen de actuariële verenigingen hierover geconsulteerd worden door de toezichthouder. Verwacht wordt dat de voorstellen klaar zullen zijn tegen maart 2011, maar dat hangt onder andere af van de voortgang van de Level 2 toepassings-maatregelen en andere Level 3 richtlijnen.

QIS5

QIS5 is gefaseerd van start gegaan.

- Op 6 juli publiceerde CEIOPS de technische specificaties (met correcties op 11 augustus en 27 september).
- 19 juli volgde een kwalitatieve survey waarin verzekeraars gevraagd werden hoever ze staan met de voorbereidingen voor Solvency II en wat ze vinden van QIS5.
- Het duurde echter nog tot ver in augustus eer de werkbladen klaar waren. Deze werden gepubliceerd op 23 augustus.

De eigenlijke QIS5 oefening loopt tot 31 oktober van dit jaar voor solo verzekeraars en tot 15 november voor verzekeringsgroepen. Desgewenst kunnen verzekeraars twee weken extra aanvragen via hun nationale toezichthouder, die deze extra twee weken niet mag

weigeren. Deze bijkomende tijdsspanne is vooral bedoeld om ook kleine verzekeraars de kans te geven mee te doen, maar kan door alle verzekeraars worden gebruikt. Het verandert niets aan de 'officiële deadline'. Verzekeraars die QIS5 niet kunnen invullen mogen daaromtrent CEIOPS informeren via het terugsturen van de kwalitatieve vragenlijst, zelfs met enkel een kort antwoord waarom zij niet kunnen/wensen aan QIS5 deel te nemen. Het definitieve QIS5 rapport is voorzien voor april 2011.

Onderstaand volgt een overzicht van de inmiddels beschikbare werkbladen en hulpmiddelen:

Spreadsheets and IT Tools

Date	Core documents
28.09.2010	QIS5 spreadsheet - <i>update no. 3</i>
28.09.2010	Transfer tool (to migrate data into updated core spreadsheet) - <i>update no. 2</i>
28.09.2010	QIS5 updater (to update spreadsheets from the 7 September version to the 23 September)- <i>update no. 1</i>
07.09.2010	Manual for the completion of QIS5 spreadsheet by solo undertakings - <i>update no. 1</i>
30.08.2010	Manual for the completion of the QIS5 internal models sheets
07.09.2010	Manual for the completion of the QIS5 spreadsheet by groups
24.08.2010	Adapted Technical Specifications linked to spreadsheet Solo
07.09.2010	Qualitative questionnaire - solo - <i>update no. 1</i>
07.09.2010	Qualitative questionnaire - groups - <i>update no. 1</i>

EU NIEUWSBRIEF AG&AI

Date	Core documents
07.09.2010	Qualitative questionnaire - internal models - <i>update no. 1</i>
23.09.2010	Qualitative questionnaire - Excel - <i>update no.2</i>
Date	Documents: QIS5 Simplifications & Helper Tabs
13.09.2010	Simplification for technical provisions (TP.2.159 to TP.2.163, TP.7.59 to TP.7.63, TP.7.70 to TP.7.73, TP.7.83 to TP.7.88)
07.09.2010	Discounting tool (TP.3.1 to TP.3.11) covering also the calculation of technical provisions under stressed conditions (interest rate risk and liquidity premium risk) - <i>update no.1</i>
27.08.2010	Non life best estimate (section V.2.2) / User guide
23.09.2010	Risk margin (TP.5.1 to TP.5.74) - <i>update no.2</i>
27.08.2010	Spread risk (SCR.5.67 to SCR.5.103)
23.09.2010	Counterparty default risk (SCR.6.1 to SCR.6.58) - <i>update no.2</i>
07.09.2010	Health Cat risk (SCR.8.95 to SCR.8.138) - <i>update no.1</i>
27.08.2010	Adjustment for non proportional reinsurance (SCR.9.25 to SCR.9.28, Annex N)
23.09.2010	Natural Catastrophes risk (SCR.9.62 to SCR.9.92) - <i>update no.2</i>
23.09.2010	Man made cat risk (SCR.9.93 to SCR.9.166) - <i>update no. 1</i>
07.09.2010	Undertaking specific parameters (SCR.10.1 to SCR.10.61) - <i>update no. 1</i>

Date	Core documents
07.09.2010	Concentration risk (SCR 5.104 to SCR 5.127) - <i>update no. 1</i>
Date	<i>Document - User Manual and tools to extrapolate risk free curves</i>
02.08.2010	User manual for CEIOPS risk free rate extrapolation tool
02.08.2010	Tool for extrapolating risk free rate curves
02.08.2010	Automatic macro - Tool for extrapolating risk free rate curves

Meer informatie: <https://www.ceiops.eu/consultations/qis/quantitative-impact-study-5/index.html>

QIS5 – extra

CEIOPS heeft beslist om in het kader van QIS5 een speciale dataverzameling oefening te houden met betrekking tot de gegevens voor het bepalen van de ijking van de premie- en reserverisico's voor de standaardformule. Dit is vooral belangrijk voor die bedrijven en die verzekeringstakken die zich tot op heden niet konden vinden in de voorgestelde premie- en reserverisico-ijkingen. Gegevens kunnen worden ingezonden via de nationale toezichthouder tot 30 november 2010. CEIOPS zal verschillende methodologieën op de data loslaten en daarmee ook de methodes testen.

De voorgestelde stappen zijn:

October 26th: first appreciation on models & crude draft of report

November 25th: first analysis on the data received; further drafting

January 12th : second analysis on data received; tentative verdict on models; serious draft

February 16th: technical work ready

March 9th; finalisation of report

Meer informatie: http://www.gcactuaries.org/documents/QIS5_workshop_notes.pdf

LEVEL 2 IMPACT ASSESSMENT (AI)

De hele procedure van effectenbeoordeling heeft vertraging opgelopen. In antwoord op een vraag daaromtrent aan de Commissie antwoordde Karel Van Hulle als volgt: "Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de Commissie de uitvoeringsmaatregelen zou goedkeuren (als voorstel) op 7 december. In dat perspectief zouden wij nu inderdaad bezig zijn met het finaliseren van de teksten en van het effectbeoordelingsrapport. Door het Lissabonverdrag zal de uitvoering nu gebeuren via een door de Commissie goed te keuren "*delegated act*". Deze "Act" zal door de Commissie waarschijnlijk niet voor juni 2011 worden bekendgemaakt. De "*delegated act*" wordt dan onderzocht door de Raad en door het EP, die bezwaar kunnen maken binnen een termijn van (nog finaal te bepalen) drie of vier maanden; indien een akkoord kan worden bereikt dan wordt de "*delegated act*" wet. De teksten moeten voor einde 2011 officieel door de Commissie zijn goedgekeurd om SII te laten aanvangen vanaf 1 januari 2013. Bij de uitvoeringsmaatregelen moet een effectbeoordelingsrapport worden gevoegd. Een element van dit rapport is de door Deloitte geproduceerde studie. Die studie zal wat de cijfers betreft wat achterhaald zijn. Dat zullen wij door aangepaste (op QIS 5) gebaseerde cijfers rechtzetten. Wij beginnen zelf aan dit rapport te werken zodra de tekst van de uitvoeringsmaatregelen meer stabiel geworden is. Wij gaan naar de Impact Assessment Board ergens in de lente van volgend jaar."

OMNIBUS I EN OMNIBUS II RICHTLIJN

De Omnibus I richtlijn is op 22 september 2010 samen met het pakket over het nieuwe financiële toezichtslandschap goedgekeurd. De Commissie had Omnibus II aangekondigd per mei 2010, maar gezien de peripetieën van Omnibus I in het Europees Parlement, werd het opportuun geacht te wachten met Omnibus II tot er meer duidelijk zicht was op Omnibus I en de bevoegdheidsverdelingen. De kogel is inmiddels door de kerk: Omnibus I werd in plenaire zitting met 589 voor, 35 tegen, 35 onthoudingen, en in totaal 659 stemmen, aangenomen.

De tweede Omnibus richtlijn, die zich toespitst op de aanpassing van Solvency II aan het nieuwe toezichtskader (door een juridische 'kapstok' te creëren voor alle bindende

technische maatregelen (BTS), voorheen niveau 3), zal ook de aanvangsdatum aanpassen en overgangsmaatregelen neerleggen. Er wordt verwacht dat deze richtlijn niet lang meer op zich zal laten wachten. De rapporteur voor het Europees Parlement is Burkhard Balz, EPP, DE.

CEIOPS

CEIOPS' studie over 'hoe goed zijn de toezichthouders voorbereid'.

CEIOPS publiceerde op 8 juli een rapport over de "*Preparedness of Insurance Supervisors to Implement Solvency II*". CEIOPS concludeerde onder meer:

"Fundamental changes are needed in the supervisory methodology, tools and procedures, in all the different areas of insurance supervision – quantitative requirements (Pillar I), qualitative requirements (Pillar II), supervisory reporting and public disclosure, group supervision - in nearly all supervisory authorities."

En verder:

"One of the main challenges for supervisors relates to the development of appropriate staff (number/type/competences), with an expected increased number of staff of 20% by the date of entry into force of Solvency II (December 2012). Most countries however have indicated difficulties in recruiting staff with Solvency II knowledge, due to competition in the market, as the industry can offer better remuneration packages to recruit skilled staff."

Voor het volledige rapport:

https://www.ceiops.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/reports/SII-Preparedness-20100708/CEIOPS-Report-Preparedness-SII-20100708.pdf

CEIOPS jaarlijkse conferentie

De jaarlijkse conferentie van CEIOPS (en de laatste mits daarna EIOPA aan zet is) vindt plaats in Frankfurt op 17 november 2010. De thema's zijn:

- Solvency II – ben je er klaar voor?
- Kunnen we ons de pensioenen veroorloven die we willen?
- De nieuwe Europese Autoriteiten.

Meer informatie: <https://www.ceiops.eu/>

Verslag EIOPC

Tijdens de laatste EIOPC vergadering (de vertegenwoordigers van de ministeries van Financiën van de lidstaten) op 30 juni stonden, behalve Solvency II en zijn effectenbeoordelingsstudie, ondermeer volgende punten op de agenda:

- Policy Proposals concerning Insolvency Law Issues in the Banking Sector – State of Play
- Block Exemption Regulation in the Insurance Sector - Update
- Green Paper on Pensions: Presentation by Commission Services and First Exchange of Views on MARKT Issues
- State of Play concerning the White Paper on Insurance Guarantee Schemes
- Update on the Revision of the IMD and State of Play concerning the PRIPs' Initiative
- Methodology for the Review of the Minimum Amounts Referred to in Article 9(1) of the Motor Insurance Directive 2009/103/EC (*markt.h.2(2010)90319*) – For Adoption
- Annual Review of the Amounts of the Minimum Guarantee Fund (Reinsurance Directive)
(*markt.h.2(2010) 313023*)
- Any Other Business:
  - Omnibus II;
  - Solvency II Equivalence

Het verslag van bovenstaande vergadering zal beschikbaar zijn na de volgende EIOPC meeting op 26 november 2010.

FINANCIËLE, ECONOMISCHE EN SOCIALE CRISIS

Het tussentijds rapport van rapporteur Pervenche Berès (S&D, FR) is met grote meerderheid aangenomen op 29 september. Er waren op de voorlopige versie meer dan 1600 amendementen, hetgeen blijkt geeft van de brede discussie die dit rapport veroorzaakte. Een uitgebreid compromis pakket gedragen door bijna alle politieke groepen verving het originele rapport en zijn amendementen. 33 stemden voor, twee tegen en drie leden onthielden zich. Stemming in de plenaire vergadering is voorzien op 16 oktober. Het definitieve rapport moet in mei 2011 worden opgeleverd.

CRD IV

Het *Basel Committee on Banking Supervision* keurde op 12 september jl. de verwachte Basel III regels goed. Deze goedkeuring was het sluitstuk van een langlopend proces dat het risico op een nieuwe financiële crisis moet verkleinen. Banken en toezichthouders hebben overeenstemming bereikt over de zogeheten '*core tier 1 ratio*' (*common equity*), een maat voor de kapitaalsterkte van een bank. Die ratio gaat omhoog van 2 naar 4,5 procent en dan verder naar 7 procent voor de risicodragende activa van de bank. De 2,5 % is een aanvullende buffer: elke bank die niet boven de buffer kan blijven, moet bonussen en dividenduitbetalingen staken. Daarbij komt nog een aparte '*countercyclical buffer*' van 0 tot 2,5 procent voor buitensporige kredietomstandigheden.

Het volledige plaatje zal er dan als volgt uitzien:

Calibration of the Capital Framework			
Capital requirements and buffers (all numbers in percent)			
	Common Equity (after deductions)	Tier 1 Capital	Total Capital
Minimum	4.5	6.0	8.0
Conservation buffer			
	2.5		
Minimum plus conservation buffer	7.0	8.5	10.5
Countercyclical buffer range*			
	0 – 2.5		

* Common equity or other fully loss absorbing capital

Voorgaande hervormingen, samen met de invoering van een globale liquiditeitsnorm, worden besproken op de volgende G20 top in Seoul in November 2010.

De invoering van de nieuwe regels is gepland om gefaseerd te beginnen in januari 2013. Twee jaar later moeten ze volledig van kracht zijn. De aanvullende kapitaalbuffer van 2,5 procent moet stapsgewijs ingevoerd worden tussen januari 2016 en januari 2019. Meer informatie: <http://www.bis.org/press/p100912.htm>

Met deze akkoorden indachtig zal de Europese Commissie de huidige CRD richtlijn moeten herzien. De nieuwe CRD IV concept richtlijn wordt in het najaar van 2010 verwacht. Het Europees Parlement heeft alvast in zijn rapport over Basel II en de herziening van de huidige CRD de Commissie gevraagd ten laatste tegen maart 2011 met een voorstel te komen.

CRISIS MANAGEMENT

In het Europees Parlement werd het rapport van Elisa Ferreira, S&D, PT (*Report with recommendations to the Commission on Cross-Border Crisis Management in the Banking Sector [2010/2006(INI)]*) in de plenaire zitting van 7 juli aangenomen. Hoewel de eerste versie van het rapport het toepassingsveld open liet, heeft de finale versie zich toegespitst op de bancaire sector. De eerste aanbeveling verwijst naar de noodzaak voor een 'common EU crisis-management framework', maar limiteert zich dan daarna tot de banksector.

De Commissie heeft ondertussen een groep van experts in insolventierecht gecreëerd, *Insolvency Law Group of Experts (ILEG)*, die in de context van het werk dat de Commissie onderneemt, in het kader van grensoverschrijdend crisisbeheer, de Commissie moet helpen in het voorbereidend werk van een EU crisisbeheersregime. Deze experts zijn een eerste maal samengekomen in juli. Voor Nederland is professor mr. Bob Wessels lid. "Momenteel is de focus ook hier op banken, met misschien een latere uitbreiding naar financiële conglomeraten", aldus de Commissie.

Financiële conglomeraten

De Europese Commissie publiceerde op 16 augustus een nieuw voorstel tot wijziging van de huidige conglomeratenrichtlijn. (*Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directives 98/78/EC, 2002/87/EC and 2006/48/EC as regards the supplementary supervision of financial entities in a financial*

conglomerate), enkel beschikbaar in het Duits, Engels en Frans). Het voorstel voorziet erin nationale toezichthouders bevoegdheid te geven om ook de moedermaatschappijen van conglomeraten, zoals holdings, te overzien. Deze herziening van de bestaande richtlijn van 2002 brengt ook veranderingen aan de bank- en verzekeringsrichtlijnen (CRD (2006/48/EC and 2006/49/EC) en de richtlijn voor bijkomend toezicht op verzekeringsgroepen) (98/78/EC). De Commissie denkt er ook over om dit initiatief met Solvency II te verbinden.

Consultatie pensioenen

Op 7 juli publiceerde de Commissie een Groenboek (een document dat uitgebracht wordt door de Europese Commissie, waarin zij een probleem inventariseert en aanbevelingen doet voor het te voeren beleid. De Commissie nodigt overheden en andere organisaties uit om binnen een bepaalde termijn op het groenboek te reageren.) over pensioenen, getiteld: "Naar adequate, houdbare en zekere Europees pensioenstelsels" (ook in het Nederlands beschikbaar). Dit Groenboek was het resultaat van een samenwerking tussen drie directoraten-generaal: Economische en Financiële Zaken (ECFIN), Werkgelegenheid (EMPL) en Interne markt (MARKT). Het Groenboek zoekt opinies te verzamelen over welke richting het nu uit moet, en bevat nog geen politieke opties. Het bevat 14 pertinente vragen zoals: *Moet de door de EU-wetgeving geboden bescherming in geval van insolventie van werkgevers die in pensioenen investeren worden verbeterd en zo ja, hoe? Of: zijn er redenen om de huidige minimumvoorschriften voor informatie verstrekking over pensioenproducten te moderniseren (bv. qua vergelijkbaarheid, standaardisering en duidelijkheid).*

Samen met het Groenboek werd ook een werkdocument van de Commissie gepubliceerd dat nuttige achtergrondinformatie geeft over de bestaande systemen en interacties met bestaande Europese wetgeving (enkel in het Engels). De consultatie loopt nog tot 15 november.

Meer informatie:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=839&furtherNews=yes>

Consultatie garantiesystemen

Op 7 juli publiceerde de Commissie een Witboek (een document van de Europese Commissie, waarin zij de strategie uiteenzet om een bepaald doel te bereiken) over Europese verzekeringsgarantiestelsels. Dit Witboek is een onderdeel van een meer uitgebreid pakket dat ook nog twee voorstellen bevat tot amendering van de bestaande richtlijn over depositogarantiesystemen en tot amendering van de richtlijn over compensatiesystemen voor investeerders.

Meer bepaald stelt het Witboek voor dat er ook voor verzekeringen een garantiesysteem moet komen via een Europese richtlijn, dat alle lidstaten een IGS moeten hebben, en dat een dergelijk systeem aan een aantal minimum vereisten moet voldoen. De consultatie loopt nog tot 30 november.

Meer informatie: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/guarantee_en.htm#cons

AIFM RICHTLIJNEN

De trilogie over de AIFM richtlijn duurt voort. Er is nog steeds geen akkoord bereikt. Het Belgisch voorzitterschap legde vrijdag 24 september een aantal aanvaardbare praktische voorstellen op tafel. Het hete hangijzer is de behandeling van niet-Europese fondsen. Een volgende informele trilogie vond plaats op maandag 27 september, maar er is geen indicatie dat de onderhandelaars dichterbij een akkoord zijn gekomen.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN 'GENDER EQUALITY'

Afgelopen 30 september is een verstrekende opinie naar buiten gekomen van Advocaat-generaal Juliane Kokott, van het Europese Hof van Justitie. Dit gebeurde naar aanleiding van prejudiciële vragen gesteld in het kader van een zaak tussen de Belgische consumentenorganisatie "Test-Aankoop" en twee private individuen bij het Belgisch Constitutioneel Hof. Deze zaak houdt verband met de stelling van Test-Aankoop dat de verschillen in verzekeringspremies tussen de seksen niet te verenigen zijn met de Belgische wetgeving zoals die is voortgekomen uit de bepalingen van Richtlijn 2004/113. Deze Richtlijn houdt in dat discriminatie op grond van geslacht verboden is met betrekking

tot de toegang tot en gebruik van goederen en diensten. Dit geldt ook voor de berekeningen van verzekeringen en premies, maar op het laatste moment werd er een clause ingevoegd met daarin een uitzondering. In bepaalde gevallen waarin geslacht een bepalende factor is in de berekening, zouden verschillen worden toegestaan onder voorbehoud van inzicht in de statistische gegevens achter deze berekeningen en een evaluatie van de beslissing na vijf jaar. De prejudiciële vragen gaan in op deze uitzonderingsclausule (Art. 5(2)) van de Richtlijn en op de vraag of deze te rijmen is met het principe van gelijkheid en non-discriminatie.

Het antwoord van de Advocaat-generaal is negatief¹. Zij stelt dat er wel degelijk sprake is van een inbreuk op het principe van gelijkheid en non-discriminatie en geeft hier verschillende gronden voor.

- Ten eerste hebben de Europese autoriteiten ervoor gekozen een anti-discriminatiewetgeving op te stellen met betrekking tot de berekening van premies en verzekering in Art. 5(1). Deze moet dan ook afgezet worden tegen de hogere Europese wetgeving betreffende gelijkheid en non-discriminatie en mag hier geen inbreuk op vormen.
- Ten tweede stelt zij dat geslacht met betrekking tot levensverwachting, risico op ongelukken en andere zaken onterecht gezien wordt als doorslaggevende en bepalende factor. Er zijn meer factoren behalve geslacht die een rol spelen, zoals de sociale en economische omstandigheden en de gewoonten van een individu. Tegenwoordig is er ook minder sprake van een traditionele rolverdeling zoals vroeger het geval was; er is een bepaalde convergentie tussen de seksen. De factor geslacht wordt dan ook ten onrechte gebruikt als een soort van substitutie voor allerlei andere factoren die ook een rol spelen.

Als het Hof van Justitie hier net zo over denkt, heeft dit natuurlijk grote gevolgen voor de verzekeringssector en de berekening van premies. Deze worden waarschijnlijk zeer gecompliceerd en daarom pleit de Advocaat-generaal dan ook voor een adequate transitieperiode. Daarnaast zou er ook geen retroactief effect moeten uitgaan van de uitspraak, aangezien de uitspraak van invloed zou zijn op miljoenen gevallen binnen de Europese Unie. Dit zou de rechtszekerheid in gevaar kunnen brengen.

---

¹ In 1994 is er al eens sprake geweest van een negatieve opinie ten opzichte van het betrekken van de factor sekse in actuariële berekeningen, zie ook: *Joined Opinions of Advocate General van Gerven in Cases C-109/91, C-110/91 en C-200/91 Ten Oever and Others* [1993] ECR I-4879.

Meteen na de uitgifte van deze opinie is er al reactie gekomen vanuit verschillende media. Er is bijvoorbeeld een artikel uit 'De Tijd'² dat niet meegaat in de gedachtegang van de Advocaat-generaal. Deze opinie zou volgens het artikel niet rechtvaardig zijn, omdat vrouwen in de toekomst dan meer zouden moeten betalen voor risico's die zij niet in dezelfde mate lopen als mannen. Daarnaast zou het geen goede toepassing zijn van het gelijkheidsbeginsel, aangezien deze wel degelijk ruimte laat voor differentiële behandeling op grond van geslacht, zolang dit maar objectief en redelijk is. Volgens het artikel is dat zo in dit geval: het geslacht is objectief te bepalen en het is redelijk omdat er statistische verschillen zijn met betrekking tot risico tussen de geslachten.

European Institute for Gender Equality

Sinds 21 juni 2010 heeft de Europese Unie een nieuw instrument om voor gelijkheid te strijden tussen de geslachten. Het '*European Institute for Gender Equality*', gevestigd in Litouwen, zal vooral optreden als kenniscentrum en aanspreekpunt op dit gebied voor de EU en de Lidstaten. Verder zijn enkele andere initiatieven inmiddels ontwikkeld. Zo zal een '*Gender Equality Index*' worden gemaakt op Europees niveau om de gelijkheid tussen mannen en vrouwen op verschillende gebieden te beoordelen. Ook zal een '*European Network on Gender Equality*' worden opgezet om informatie-uitwisseling makkelijker te maken. Het '*Women of Europe*'-initiatief is zelfs al gestart en probeert succesvolle vrouwen aan te zetten op de voorgrond te treden en als rolmodel en inspiratiebron te fungeren. Omdat het instituut relatief klein is, in vergelijking met andere Europese agentschappen, zal het vooral uitgaan van samenwerking met andere instituten, de EU, Lidstaten en allerlei NGO's.

2012: Europees jaar van actief ouder worden

Binnen afzienbare tijd zullen samenlevingen binnen de hele Europese Unie gekenmerkt worden door de vergrijzing van de bevolking. De totale beroepsbevolking in de EU zal vanaf 2012 dan ook gaan krimpen. De Europese Commissie heeft daarom voorgesteld dat 2012 'het Europese jaar van actief ouder worden' wordt om zo tot een programma te komen, waardoor ouderen betere banen en arbeidsomstandigheden kunnen krijgen, mee

---

² <http://www.tijd.be/opinie/commentaar/Gelijkheid.8968194-620.art> (01-10-2010).

kunnen blijven draaien in de maatschappij en op een gezonde manier oud kunnen worden. Dit programma zal in 2011 - als het Europees Parlement daarmee instemt - nader uitgewerkt moeten worden in samenwerking met de betrokken actoren en spelers, zodat dit in 2012 gepresenteerd kan worden aan het begin van het themajaar.

Meer informatie:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010PC0462:EN:NOT>

MEP-rapport over de positieve discriminatie van oudere vrouwen

Afgelopen 27 juli 2010 is er een rapport opgesteld door Sirpa Pietikäinen, EPP, Finland over de positieve discriminatie van oudere vrouwen. Vrouwen worden over het algemeen ouder dan mannen en daarom is het nodig hier speciale aandacht aan te schenken. Het Europees Parlement nam dit rapport met grote meerderheid aan in september: de Europese Commissie wordt gevraagd om tegen eind 2011 naar voor te komen met een actieplan. In dit actieplan moet onder andere een jaarlijks rapport over de rechten van ouderen worden voorzien, in meer coherente sociale zekerheidsmaatregelen, met inbegrip van pensioenschema's, zorgverlof en deeltijdse werk, in maatregelen om de zorgkwaliteit te verbeteren en de werkomstandigheden van mantelzorgers. Dit zou onder meer moeten gebeuren door middel van financiële ondersteuning en de mogelijkheid tot parttime werken. Daarnaast zouden oudere vrouwen ondersteund moeten worden, die zorgen voor kleinkinderen als de ouders aan het werk zijn.

MEP Ashley Fox Advies inzake de demografische uitdagingen en de solidariteit tussen generaties

In de voorgaande maanden is in de Comités Economische en Monetaire Zaken (ECON) en Werkgelegenheid en Sociale Zaken (EMPL) een 'opinie' uitgewerkt van Europees parlementariër Ashley Fox over de demografische uitdagingen en de intergenerationele solidariteit. De vergrijzing zou kunnen zorgen voor spanningen tussen generaties mensen, doordat een relatief kleine groep de kosten opvangt voor de grote groep die in de komende jaren de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Daarom worden er een aantal maatregelen voorgesteld om de arbeidsparticipatie te vergroten zoals het stimuleren van zoveel mogelijk jongeren om onderwijs te (blijven) volgen en hen daarna ook aan het werk krijgen, het aanmoedigen van ouderen om deel te blijven uitmaken van de arbeidsmarkt door lidstaten ertoe aan

te zetten “alle belemmeringen weg te nemen, met name op het gebied van belastingen en pensioenen, die oudere mensen ervan weerhouden na de pensioengerechtigde leeftijd door te werken”. Fox pleit verder voor “doeltreffende ondersteuningsmechanismen en stimulansen, aangezien de gevolgen van de vergrijzing afhangen van het werkgelegenheidspercentage en het gemiddelde aantal arbeidsuren”. Ook moet onderzocht worden in hoeverre de pensioenen en zorg in hun huidige vorm in veel lidstaten kunnen blijven bestaan, aangezien de kosten daarvan snel zullen oplopen. Meer nadruk kan bijvoorbeeld gelegd worden op het opbouwen van een eigen pensioen, naast het pensioen dat verstrekt wordt door de overheid. Verder worden maatregelen bedacht om het geboortecijfer omhoog te krijgen of om tot een verantwoord migratie –en integratiebeleid te komen om zo de krimp van de beroepsbevolking op te kunnen vangen. Er is hierover nog geen debat noch stemming geagendeerd in de plenaire vergadering van het Europees Parlement.

EUROPESE AGENDA

Oktober 2010

- 16 oktober - Stemming in plenaire vergadering over interim rapport van rapporteur Berès inzake financiële, economische en sociale crisis (CRIS)
- 22 oktober - Einddatum consultatieronde over de te volgen methodologie bij het evalueren van de Solvency II equivalentie (CP nr. 82)
- 31 oktober - Einddatum QIS5 oefening voor solo verzekeraars

November 2010

- 15 november - Einddatum QIS5 oefening voor verzekeringsgroepen
- 15 november - Deadline consultatieronde pensioenstelsels
- 17 november - Jaarlijkse CEIOPS conferentie in Frankfurt
- 26 november - Volgende EIOPC vergadering
- 30 november - Deadline consultatieronde garantiesystemen verzekeraars

EU NIEUWSBRIEF AG&AI

30 november - Deadline voor het insturen gegevens voor de speciale dataverzamelingsoefening in het kader van QIS5

Najaar 2010

31 december - Einde van het Belgische voorzitterschap

najaar 2010 - Concept richtlijn CRD IV

Voorjaar 2011

1 januari 2011 - Begin van het Hongaarse voorzitterschap

1 januari 2011 - Officiële start EIOPA, EBA, ESMA en ESRB

april 2011 - Voorziene datum voor publicatie definitieve QIS5 rapport

Voorjaar 2012

voorjaar 2012 - Voorziene start van het 'Europese jaar van actief ouder worden'